

Zekat ile ilgili Ayet ve Hadisler

ZEKAT İLE İLGİLİ AYETLER

Bakara Sûresi

- “Namazı tam kılın, **zekâtı hakkıyla verin**, rükû edenlerle beraber rükû edin.” (el-Bakara, 43)
- “Vaktiyle biz, İsrailoğullarından: Yalnızca Allah’a kulluk edeceksiniz, ana-babaya, yakın akrabaya, yetimlere, yoksullara iyilik edeceksiniz diye söz almış ve «İnsanlara güzel söz söyleyin, namazı kılın, **zekâtı verin**» diye de emretmiştik. Sonunda azınız müstesna, yüz çevirerek dönüp gittiniz.” (el-Bakara, 83)
- “Namazı kılın, **zekâtı verin**, önceden kendiniz için yaptığınız her iyiliği Allah’ın katında bulacaksınız. Şüphesiz Allah, yapmakta olduklarınızı noksansız görür.” (el-Bakara, 110)
- “İyilik, yüzlerinizi doğu ve batı tarafına çevirmeniz değildir. Asıl iyilik, o kimsenin yaptığıdır ki, Allah’a, ahiret gününe, meleklerle, kitaplara, peygamberlere inanır. (Allah’ın rızasını gözeterek) yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, dilenenlere ve kölelere sevdiği maldan harcar, namaz kılar, **zekât verir**. Antlaşma yaptığı zaman sözlerini yerine getirir. Sıkıntı, hastalık ve savaş zamanlarında sabreder. İşte doğru olanlar, bu vasıfları taşıyanlardır. Müttakîler ancak onlardır!” (el-Bakara, 177)
- “İman edip iyi işler yapan, namaz kılan ve **zekât verenler** var ya, onların mükâfatları Rableri katındadır. Onlara korku yoktur, onlar üzüntü de çekmezler.” (el-Bakara, 277)

Nisâ Sûresi

- “Kendilerine, ellerinizi savaştan çekin, namazı kılın ve **zekâtı verin**, denilen kimseleri görmedin mi? Sonra onlara savaş farz kılınca, içlerinden bir gurup hemen Allah’tan korkar gibi, hatta daha fazla bir korku ile insanlardan korkmaya başladılar da «Rabbimiz! Savaşı bize niçin yazdın! Bizi yakın bir süreye kadar ertelesen (daha bir müddet savaş farz kılmasan) olmaz mıydı?» dediler. Onlara de ki: «Dünya menfaati önemsizdir, Allah’tan korkanlar için ahiret daha hayırlıdır ve size kıl payı kadar haksızlık edilmez.»” (en-Nisâ, 77)
- “Fakat içlerinden ilimde derinleşmiş olanlar ve müminler, sana indirilene ve senden önce indirilene iman edenler, namazı kılanlar, **zekâtı verenler**, Allah’a ve ahiret gününe inananlar var ya; işte onlara pek yakında büyük mükâfat vereceğiz.” (en-Nisâ, 162)

Mâide Sûresi

- “Andolsun ki Allah, İsrailoğullarından söz almıştı. (Kefil olarak) içlerinden on iki de başkan göndermiştik. Allah onlara şöyle demişti: Ben sizinle beraberim. Eğer namazı dosdoğru kılar, **zekâtı verir**, peygamberlerime inanır, onları desteklerseniz ve Allah’a güzel borç verirsiniz (ihtiyacı olanlara Allah rızası için faizsiz borç verirsiniz) andolsun ki sizin günahlarınızı örterim ve sizi, zemininden ırmaklar akan cennetlere sokarım. Bundan sonra sizden kim inkâr yolunu tutarsa doğru yoldan sapmış olur.” (el-Mâide, 12)
- “Sizin dostunuz (veliniz) ancak Allah’tır, Resûlüdür, iman edenlerdir; onlar ki Allah’ın emirlerine boyun eğerek namazı kılar, **zekâtı verirler**.” (el-Mâide, 55)

Arâf Sûresi

- “Bize, bu dünyada da iyilik yaz ahirette de. Şüphesiz biz sana döndük.» Allah buyurdu ki: Kimi dilersem onu azabıma uğrattırım; rahmetim ise her şeyi kuşatır. Onu, sakınanlara, **zekâtı verenlere** ve âyetlerimize inananlara yazacağım.” (el-Arâf, 156)

Tevbe Sûresi

- “Haram aylar çıkınca müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün; onları yakalayın, onları hapsedin ve onları her gözetleme yerinde oturup bekleyin. Eğer tevbe eder, namazı dosdoğru kılar, **zekâtı da verirlerse** artık yollarını serbest bırakın. Allah yarlıgayan, esirgeyendir.” (et-Tevbe, 5)
- “Fakat tevbe eder, namaz kılar ve **zekât verirlerse**, artık onlar dinde kardeşlerinizdir. Biz, bilen bir kavme âyetlerimizi böyle açıklıyoruz.” (et-Tevbe, 11)
- “Allah’ın mescitlerini ancak Allah’a ve ahiret gününe iman eden, namazı dosdoğru kılan, **zekâtı veren** ve Allah’tan başkasından korkmayan kimseler imar eder. İşte doğru yola ermişlerden olmaları umulanlar bunlardır” (et-Tevbe, 18)
- “**Sadakalar (zekâtlar)** Allah’tan bir farz olarak ancak, yoksullara, düşkünlere, (zekât toplayan) memurlara, gönülleri (İslâm’a) ısındırılacak olanlara, (hürriyetlerini satın almaya çalışan) kölelere, borçlulara, Allah yolunda olana, yolda kalana mahsustur. Allah pek iyi bilendir, hikmet sahibidir.” (et-Tevbe, 60)
- “Mümin erkeklerle mümin kadınlar da birbirlerinin velileridir. Onlar iyiliği emreder, kötülükten alıkoşurlar, namazı dosdoğru kılarlar, **zekâtı verirler**, Allah ve Resûlüne itaat ederler. İşte onlara Allah rahmet edecektir. Şüphesiz Allah azîzdir, hikmet sahibidir.” (et-Tevbe, 71)
- “Onların mallarından **sadaka (zekât)** al; bununla onları (günahlardan) temizlersin, onları artırıp yüceltirsin. Ve onlar için dua et. Çünkü senin duan onlar için sükûnettir (onları yatıştırır). Allah işitendir, bilendir.” (et-Tevbe, 103)

Meryem Sûresi

- “«Nerede olursam olayım, O beni mübarek kıldı; yaşadığım sürece bana namazı ve **zekâtı emretti**.»” (el-Meryem, 31)
- “Halkına namazı ve **zekâtı emrederdi**; Rabbi nezdinde de hoşnutluk kazanmış bir kimse idi.” (el-Meryem, 55)

En’am Sûresi

- “Onları, emrimiz uyarınca doğru yolu gösteren önderler yaptık ve kendilerine hayırlı işler yapmayı, namaz kılmayı, **zekât vermeyi vahyettik**. Onlar, daima bize ibadet eden kimselerdi.” (el-En’am, 73)

Hac Sûresi

- “Onlar (o müminler) ki, eğer kendilerine yeryüzünde iktidar verirse namazı kılar, **zekâtı verirler**, iyiliği emreder

ve kötülükten nehyederler. İşlerin sonu Allah'a varır." (el-Hac, 41)

- "Allah uğrunda, hakkını vererek cihad edin. O, sizi seçti; din hususunda üzerinize hiçbir zorluk yüklemeydi; babanız İbrahim'in dininde (de böyleydi). Peygamberin size şahit olması, sizin de insanlara şahit olmanız için, O, gerek daha önce (gelmiş kitaplarda), gerekse bunda (Kur'an'da) size «müslümanlar» adını verdi. Öyle ise namazı kılın; **zekâtı verin** ve Allah'a sınımsız sarılın. O, sizin mevlânızdır. Ne güzel mevlâdır, ne güzel yardımcısı!" (el-Hac, 78)

Mü'minûn Sûresi

- "Onlar ki, **zekâtı verirler**;" (el-Mü'minûn, 4)

Nûr Sûresi

- "Onlar, ne ticaret ne de alış-verişin kendilerini Allah'ı anmaktan, namaz kılmaktan ve **zekât vermekten** alıkoyamadığı insanlardır. Onlar, kalplerin ve gözlerin allak bullak olduğu bir günden korkarlar." (en-Nûr, 37)
- "Namazı kılın; **zekâtı verin**; Peygamber'e itaat edin ki merhamet göresiniz." (en-Nûr, 56)

Neml Sûresi

- "Namazı kılan, **zekâtı veren** ve ahirete de kesin olarak iman eden müminler için bir hidayet rehberi ve bir müjdedir." (en-Neml, 3)

Rum Sûresi

- "İnsanların mallarında artış olsun diye verdiğiniz herhangi bir faiz, Allah katında artmaz. Allah'ın rızasını isteyerek verdiğiniz **zekâta gelince**, işte **zekâtı veren** o kimseler, evet onlar (sevaplarını ve mallarını) kat kat arttıranlardır." (er-Rum, 39)

Lokman Sûresi

- "O kimseler, namazı kılarlar, **zekâtı verirler**; onlar ahirete de kesin olarak iman ederler." (el-Lokman, 4)

Ahzâb Sûresi

- "Evlerinizde oturun, eski cahiliye âdetinde olduğu gibi açılıp saçılmayın. Namazı kılın, **zekâtı verin**, Allah'a ve Resûlüne itaat edin. Ey Ehl-i Beyt! Allah sizden, sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor." (el-Ahzâb, 33)

Fussulet Sûresi

- "Onlar **zekâtı vermezler**; ahireti inkâr edenler de onlardır" (el-Fussulet, 7)

Mücâdele Sûresi

- "Gizli bir şey konuşmanızdan önce sadakalar vermekten çekindiniz mi? Bunu yapmadığınıza ve Allah da sizi affettiğine göre artık namazı kılın, **zekâtı verin** Allah'a ve Resûlüne itaat edin. Allah yaptıklarınızdan haberdardır." (el-Mücâdele, 13)

Müzzemmil Sûresi

- “(Resûlüm!) Senin, gecenin üçte ikisine yakın kısmını, (bazen) yarısını, (bazen de) üçte birini yatmadan (ibadetle) geçirdiğini ve beraberinde bulunanlardan bir topluluğun da (böyle yaptığını) Rabbin elbette biliyor. Gece ve gündüzü (içinde olup bitenleri iyiden iyiye) ölçüp biçen ancak Allah’tır. O sizin, bunu sayamayacağınızı bildiği için, sizi başışladı. Artık, Kur’an’dan kolayınıza geleni okuyun. Allah bilmektedir ki, içinde hastalar bulunacak, bir kısmınız Allah’ın lütfundan (rızk) aramak üzere yeryüzünde yol tepecekler, diğer bir kısmınız da Allah yolunda çarpışacaklardır. O halde Kur’an’dan kolayınıza geleni okuyun. Namazı kılın, **zekâtı verin**, Allah’a gönül hoşluğuyla ödünç verin. Kendiniz için önden (dünyada iken) ne iyilik hazırlarsanız Allah katında onu bulursunuz; hem de daha üstün ve mükâfatça daha büyük olmak üzere. Allah’tan mağfiret dileyin, şüphesiz Allah çok başışlayıcı, çok esirgeyicidir” (el-Müzzemmil, 20)

Beyyine Sûresi

- “Halbuki onlara ancak, dini yalnız O’na has kılarak ve hanifler olarak Allah’a kulluk etmeleri, namaz kılmaları ve **zekât vermeleri** emrolunmuştu. Sağlam din de budur.” (el-Beyyine, 5)

ZEKAT İLE İLGİLİ HADİSLER

Zekat İslâmın Beş Şartından Birisidir

İbni Ömer radiyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İslâm dini beş esas üzerine kurulmuştur: Allah’tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed’in Allah’ın resulü olduğuna şehâdet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, hacca gitmek ve ramazan orucunu tutmak.” (Buhârî, İmân 1, 2; Tefsîru sûre (2), 30; Müslim, İmân 19-22)

Talha İbni Ubeydullah radiyallahu anh şöyle dedi:

Uzaktan sesini duyup ne dediğini anlayamadığımız saçı başı dağınık Necidli bir adam Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in huzuruna geldi. Resulullah’a yaklaştı. Bir de baktık ki, İslâm’ın ne olduğunu soruyor. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

- “Bir gün bir gecede beş vakit namaz kılmaktır” buyurdu. Adam:

- Kılmam gereken başka namaz var mı? dedi.

- “Hayır yok! Nâfile olarak kıalarsan o başka” buyurdu. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sözüne devam ederek:

- “Bir de ramazan ayı orucunu tutmaktır” buyurdu. Adam yine:

- Tutmam gereken başka oruç var mı? dedi. Resûl-i Ekrem Efendimiz:

- “Hayır yok. Nâfile olarak tutarsan o başka!” buyurdu.

Râvî Talha radiyallahu anh diyor ki, **Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem adama zekât vermeyi söyledi.** Adam:

- Vermem gereken başka sadaka var mı? dedi.

- “Hayır yok. Nâfile olarak verirsen o başka” buyurdu.

Bu defa Adam:

- Bu söylediklerinden ne fazla ne eksik yaparım” diyerek Resûlullah’ın huzurundan ayrıldı.

Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

- “Eğer sözüne sahip çıkarsa, kurtuldu gitti” buyurdu. (Buhârî, İmân 34, Savm 1, Şehâdât 26, Hiyel 3; Müslim, İmân 8, 9)

Önce Şehadet Sonra Namaz Ardından da Zekat

İbni Abbas radiyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem Muaz’ı Yemen’e (vali ve zekât âmili olarak) göndermiş ve ona şu tâlimâtı vermiştir:

- **“Onları önce Allah’tan başka tanrı olmadığına ve benim, Allah’ın elçisi olduğuma şehâdet getirmeye davet et. Eğer bunu itiraf ile sana itaat ederlerse, Allah’ın, onlara günde beş vakit namazı farz kıldığını açıkla. Buna da itaat ederlerse, zenginlerinden alınıp fakirlerine verilecek olan zekâtı Allah’ın farz kıldığını onlara bildir.”** (Buhârî, Zekât 1, Tevhîd 1; Müslim, İmân 29)

İbni Ömer radiyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah’tan başka ilâh olmadığına, Muhammed’in, Allah’ın elçisi olduğuna şehâdet edinceye, namazı kılıp zekâtı verinceye kadar insanlarla savaşmam bana emrolundu. Bunları yaparlarsa, -İslâm’ın hakkı olan hadler hariç- canlarını, mallarını benden korumuş olurlar. Gerçek durumlarının hesabını görmek ise Allah’a kalmıştır.” (Buhârî, İmân 17, 28, Salât 28, Zekât 1, İ’tisâm, 2, 28; Müslim, İmân 33-36)

Ebû Hüreyre radiyallahu anh dedi ki, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in vefatı üzerine, yerine Ebû Bekir halife seçilip de Araplar’dan kimileri dinden dönünce, Ebû Bekir bunlara karşı savaş açtı. Bunun üzerine Ömer radiyallahu anh :

- Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem **“Ben insanlarla Allah’tan başka ilâh yoktur deyinceye kadar savaşmakla emrolundum. Kim kelime-i tevhîdi söylese, -İslâm’ın hakkı olan hadler hariç- mal ve canını benden korumuş olur. Gerçek hesabını görmek ise Allah’a kalmıştır”** buyurmuşken şimdi sen onlarla nasıl savaş edersin? diye karşı çıktı.

Ebû Bekir:

- **Allah’a yemin ederim ki, namazla zekâtın arasını ayıranlarla mutlaka savaşırım. Çünkü zekât, malın (ödenmesi gerekli) hakkıdır. Allah’a yemin ederim ki, Resûlullah’a verdikleri bir deve yularını bile bana vermekten kaçınırlarsa, sırf bu sebepten dolayı onlarla savaşırım”** cevabını verdi.

Bunun üzerine Ömer radiyallahu anh şöyle dedi:

“Yemin ederim ki, zekât vermek istemeyenlerle savaş konusunda Allah Teâlâ’nın, Ebû Bekir’in kalbine tam bir kararlılık vermiş olduğunu gördüm ve doğrunun bu olduğunu anladım.” (Buhârî, İ’tisâm 2, Zekât 1, 40, İstîtâbe 3; Müslim, İmân 32)

Cennete Götürecek Amel

Ebû Eyyûb radiyallahu anh demiştir ki bir adam Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’e:

- **Beni cennete götürecek bir amel söyle!** dedi. Resûl-i Ekrem de:

- **“Allah’a ibadet eder, O’na hiçbir şeyi ortak koşmazsın. Namazı kılar, zekâtı verir ve akrabasını görüp gözetirsin!”** buyurdu. (Buhârî, Zekât 1, Edeb 10; Müslim, İmân 12, 14)

Ebû Hüreyre radiyallahu anh dedi ki, bedevînin biri Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’e geldi ve:

- Ey Allah’ın Resulü! İşlediğim takdirde cennete gireceğim bir amel söyle bana, dedi. Resûl-i Ekrem:

- **“Allah’a, hiçbir şeyi ortak koşmaksızın kulluk edersin. Farz olan namazları kıalarsın. Yine farz olan zekâtı verirsin ve ramazan orucunu tutarsın”** buyurdu. Bedevî:

- Canım kudret elinde olan Allah’a yemin ederim ki, bu söylediklerine hiçbir şey ilâve etmem, dedi.

Adam dönüp gidince Peygamber aleyhisselâm:

- **“Cennetlik birini görmek kimi mutlu ediyorsa, şu kişiye bakıversin!”** buyurdu. (Buhârî, Zekât 1; Müslim, İmân 15, Fezâilü’s-sahâbe 150)

Allah Rasûlüne Biat Etmenin Şartı

Cerîr İbni Abdullah radiyallahu anh şöyle dedi:

“Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e, namaz kılmak, zekât vermek ve bütün müslümanların iyiliğini istemek üzere biat ettim.” (Buhârî, İmân 42, Mevâkîtü’s-salât 3, Zekât 2, Şurût 1; Müslim, İmân 97-98)

Zekat Vermeyenlerin Cezâsı

Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Zekâtı verilmeyen her altın ve gümüş, kıyamet günü ateşte kızdırılarak plaka haline getirilip sahibinin yanları, alnı ve sırtı bunlarla dağlanır. Bu plakalar soğudukça, süresi elli bin sene olan bir günde kullar arasında hüküm verilinceye kadar sahibine azap için tekrar kızdırılır. Neticede kişi, yolunun ya cennete ya da cehenneme çıktığını görür.”

Hayvanların Zekatı

- Ey Allah’ın elçisi! Peki zekâtı verilmeyen develerin durumu nedir? dediler. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- **“Hakkı ödenmeyen her deve sahibi, -ki su başlarına geldikleri zaman sağılıp sütünün muhtaçlara dağıtılması da bu haklar arasındadır- kıyamet günü düz ve geniş bir sahaya yatırılır. O develer de en semiz hallerinde ve bir tek yavru bile dışarıda kalmamak şartıyla o kişiyi ayaklarıyla çiğner ve dişleri ile ısırırlar. Öndekiler geçtikçe arkadakiler gelir (aynı şeyi yapar). Süresi elli bin sene olan bir günde insanlar hakkında hüküm verilinceye kadar bu böyle devam eder. Neticede kişi, yolunun ya cennete veya cehenneme çıktığını görür.”**

- Ey Allah’ın elçisi! Peki zekâtı verilmeyen sığırlar ile koyunların durumu ne olacak? dediler. Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- **“Hakkı (zekâtı) verilmemiş her sığır ve koyun sahibi, kıyamet günü düz ve geniş bir yere yatırılır. İçlerinde eğri boynuzlu veya boynuzsuz veya boynuzu kırık bir tane bile hayvan bulunmaksızın o hayvanlar o kişiyi boynuzları ile süser, tırnakları ile çiğnerler. Öndeki geçince arkadaki onu takip eder ve bu durum süresi elli bin yıl olan bir günde kullar arasında hüküm verilinceye kadar devam eder. Neticede kişi, yolunun ya cennete veya cehenneme çıktığını görür.”**

- Ey Allah’ın elçisi! Ya atların durumu nedir? dediler. Resûlullah aleyhisselâm şöyle buyurdu:

- **“Atlar üç sınıftır. Kişi için yük olan at vardır; örtü olan at vardır, ecir ve sevap olan at vardır. Yük ve vebal olan at sahibinin sırf çalım satmak ve İslâm’a düşmanlık yapmak için beslediği attır. Bu, o adam için vebaldır, Örtü olan at sahibinin Allah rızâsı için beslediği ve binit ve koşum olarak üzerindeki Allah’ın hakkını ödediği, iyice bakıp gözettiği attır; bu sahibi için bir perde ve örtüdür. Ecir ve sevap olan ata gelince, o da sahibinin müslümanlara yardımcı olmak maksadıyla Allah yolunda besleyip çayır ve**

bahçelerde otlattığı attır. Atın o çayır veya bahçeden yediği ve çıkardığı şeyler sayısınca sahibine iyilik yazılır. Hatta at ipini koparıp da bir-iki tur atarsa, onun izleri ve pislikleri adedince sahibine iyilik yazılır. Ya da sahibi sulamak niyeti olmadığı halde onu bir nehir kenarından geçirirken at su içecek olsa, Allah onun içtiği su yudumları adedince sahibine iyilik yazdırır.“

- Ey Allah'ın elçisi! Peki ya eşeklerin durumu nedir? dediler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- “Kim zerre kadar bir hayır işlerse onun karşılığını görür. Kim zerre kadar kötülük yaparsa onun karşılığını görür” meâlindeki umûmi mânalı âyetten başka bana eşekler hakkında özel bir bilgi verilmedi.“

(Müslim, Zekât 24; Buhâri, Cihâd 48)

Zekat Fakirlerin Hakkıdır

“Malının zekâtını verdiğin zaman, üzerine gereken borcunu (fakirlerin sendeki hakkını) ödemiş olursun.”

(Tirmizî, Zekât, 2)

Veren El

“Veren el, alan elden üstündür.” (Buhârî, Zekât, 18)

Gıpta Edilecek İki Kişi

“Yalnız iki kişiye gıpta edilir. Biri, Allâh'ın, mal verip hak yolunda harcamaya muvaffak kıldığı kimse; diğeri de, Allâh'ın, kendisine ilim verip de onunla amel eden ve bunları başkasına öğreten (yâni ilmini infâk eden) kimsedir.” (Buhârî, İlim, 15)